

גברים פוגעים ונפגעים במערכות יחסים זוגיות אלימות סקירה בין-לאומית

שקד לובוצקי-גטה   דנה ברנדר
אמיליה קפרנוב

עריכת לשון: רעיה כהן
תרגום לאנגלית (תקציר): נעמי הלסטד
עיצוב גרפי: ענת פרקו-טולדנו

הסקירה הוזמנה על ידי הוועדה הבין-משרדית למניעה וטיפול בתופעת האלימות במשפחה
ומומנה בסיוע משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

מכון מאירס ג'וינט ברוקדייל
ת"ד 3886 ירושלים 9103702
טלפון: 02-6557400
brook@jdc.org | brookdale.jdc.org.il

ירושלים | טבת תשפ"א | דצמבר 2020

כ"ח כסלו תשפ"א, 14 דצמבר 2020

2020-0007-288

לכבוד

נציגי משרדים, שותפים להובלת החלטת הממשלה להתמודדות עם אלימות במשפחה,

עובדי רשויות מקומיות

קוראים יקרים,

שלום רב,

אלימות במשפחה היא בעיה חברתית אקוטית, הדורשת התערבות בין-משרדית ובין-מגזרית ייחודית ומעמיקה.

משרדי הממשלה התאחדו כדי להוביל מהלך מתוכנן ומוסדר להתמודדות עימה.

הוועדה הבין-משרדית נפגשת באופן קבוע ומובילה את דיוניה כדי לפתח מדיניות ולפרוס מענים ושירותים נדרשים.

הוועדה פיתחה תוכנית עבודה ליישום, והיא עוקבת אחר פתיחת השירותים.

במסגרת הדיונים מתקבלות החלטות מעשיות להובלת מדיניות לאומית, להכשרת עובדים, להכשרת דרכים להעברת מידע לצורכי קבלות החלטות, למדידה, לפיתוח סקר לאומי ולפיתוח מערכות דיגיטליות לאיתור ומניעה. כל המתואר הוא רק חלק מן הפעילות הענפה אשר מבוצעת בשיתוף.

לאחרונה התחלנו בדיונים מרוכזים בשלושה תחומים נוספים:

1. התאמת המענים הטיפוליים באופן ייחודי לגברים, כולל גיוסם לטיפול

2. הקדמת הפנייתן של נשים לטיפול לפני החמרה

3. הרחבת מענים לנשים יוצאות מקלט

נוסף על כך, הוועדה יצאה במסע פרסום אינטנסיבי אשר מדגיש את העובדה שאלימות במשפחה יכולה לקרות בכל בית ושעל כולנו האחריות שלא לעצום עיניים ולמנוע אותה.

בסקירה זו ביקשנו להעלות למודעות של המטפלים ואנשי המקצוע את התורה הטיפולית והמקצועית בעולם בנושא הטיפול בגברים.

סקירה זו תהווה תשתית לדיונים מקצועיים ולפיתוח מתודות ותורות טיפול חדשות.

אני תקווה כי הקריאה תרחיב לכולנו את ההבנה ואת היכולת לבנות מודלים חדשים.

מברכת את כולם בקריאה מהנה ומעמיקה.

בברכה

איריס פלורנטיין

סמנכ"לית בכירה, ראש מינהל לשירותים חברתיים ואישיים

תקציר

רקע

בשנת 2017 הוקמה הוועדה הבין-משרדית למניעה וטיפול בתופעת האלימות במשפחה (להלן: הוועדה הבין-משרדית) כדי לאפשר התמודדות יסודית ומערכתית עם התופעה הקשה ורחבת ההיקף של אלימות במשפחה.

הוועדה הבין-משרדית חולקה לתת-ועדות, ובהן נציגי משרדי ממשלה ונציגי השלטון המקומי. אלו קבעו המלצות ופיתחו את התוכנית הלאומית הבין-משרדית למניעת תופעת האלימות במשפחה ולטיפול בה (להלן: התוכנית הלאומית הבין-משרדית). במארס 2017, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים הגיש לוועדת השרים למאבק באלימות תוכנית פעולה יישומית למימוש המלצות הוועדה הבין-משרדית ולמימוש התוכנית הלאומית הבין-משרדית.

תת-הוועדה שעסקה בטיפול בגברים במסגרת התוכנית הלאומית הבין-משרדית מצאה כי אין אחידות ברמה ובהיקף של הידע העומד לרשות השירותים העוסקים בטיפול באלימות ולרשות הגופים שבתוכם (למשל המרכזים למיניהם למניעת אלימות במשפחה). כמו כן מצאה כי אין די מידע על אמות מידה – לא לטיפול בגברים פוגעים ונפגעים במערכות יחסים זוגיות ולא ליישום מיטבי של טיפול זה. לכן פנו חברי התוכנית הלאומית ואגף המחקר של משרד הרווחה אל מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל בבקשה להכין סקירת ידע מן העולם בנושא.

מטרות הסקירה

סקירה זו נועדה להרחיב את הידע וההבנה של קובעי המדיניות ואנשי המקצוע בנוגע לניסיון שהצטבר ברחבי העולם בתחום הטיפול בגברים פוגעים ונפגעים במערכות יחסים זוגיות. כמו כן נועדה הסקירה לסייע לוועדה הבין-משרדית בפיתוח מדיניות ומענים בישראל.

שיטה

נסקרו מאמרים אקדמיים מכתבי עת שפייטים ופרסומים באתרי אינטרנט משני העשורים האחרונים שנכתבו באנגלית. איסוף החומרים התבצע בחודשים אפריל עד אוגוסט 2020. מכיוון ששיעור המקרים שבהם גברים נפגעים ונשים פוגעות, או שהפגיעה הדדית, הוא שיעור נמוך יחסית, דנו בסקירה בדרך כלל במצבים שבהם הגבר הוא הפוגע.

פרקי הסקירה

הסקירה פותחת בפרק העוסק **במודלים לאיתור גברים פוגעים ונפגעים**. מודלים אלו מתמקדים באיתור הגברים האלימים באמצעות הנשים הנפגעות במסגרת שירותי בריאות למיניהם ובעזרת צוותים שהוכשרו לכך. הפרק הבא דן ב**גיוס לטיפול** – הוא עוסק בהרחבת האפשרויות לרתום גברים למהלך של טיפול וסוקר הצעות אחדות להתמודדות עם המשימה: הגישה המוטיבציונית

לשינוי התנהגות בעייתית, מסע פרסום שיווקי ל"קו חם" לגברים, הכשרת צוותים מקצועיים ועוד. **טיפול באלימות בין בני זוג: מודלים לתכלול ותיאום בין-ארגוני** – הוא פרק הדין בצורך ובחשיבות שבתיאום טיפול רב-תחומי באלימות. הפרק מציע מודלים לתכלול ותיאום על ידי שירותי הבריאות, מערכת אכיפת החוק וצוות רב-תחומי. עיקרו של הפרק הבא, **אלימות בין בני זוג: תוכניות התערבות לגברים פוגעים**, עוסק בהצגה של הגישות המרכזיות לנושא האלימות הזוגית, של מאפיינים משותפים לתוכניות טיפול מרכזיות ושל גורמים ושיטות שנמצאו יעילים בטיפול בגברים פוגעים. הפרק דן גם בתופעת הנשירה מטיפול. בפרק הבא, **מודלים למניעת הישנותה של פגיעה במהלך הטיפול ואחריו**, ההתמקדות היא בשיעורי ההישנות הגבוהים של פגיעות אלימות בין בני זוג, בגורמים שנמצאו קשורים להישנות ובכלים שנמצאו יעילים להפחתתה. פרק נוסף, **התאמת הטיפול למאפייני המטופל והשירות**, דן בגישה הוליסטית לטיפול, המותאמת אישית לצרכים ולמאפיינים של הלקוח, ובפרט לאוכלוסיות ייחודיות. הפרק הבא, דרכי **מדידה של תוכניות התערבות ושל תוצאותיהן**, מציג הן את אתגריה של מדידה כזו והן דוגמאות לכלים מתוקפים למדידת רמת הסיכון לאלימות בין בני זוג ולהערכת ההשפעה של התוכניות למניעת האלימות. האחרון בפרקי הסקירה, **טיפול בגברים נפגעי אלימות בין בני זוג**, עוסק בגברים שהם נפגעי האלימות, בהימנעותם מפנייה לטיפול ובדרכי טיפול שנמצאו יעילות בטיפול בהם. בסיכום הסקירה מוצגים גם כיווני פעולה מומלצים.

תמצית מנהלים

רקע

בשנת 2017 הוקמה הוועדה הבין-משרדית למניעה וטיפול בתופעת האלימות במשפחה (להלן: הוועדה הבין-משרדית) כדי לאפשר התמודדות יסודית ומערכתית עם התופעה הקשה ורחבת ההיקף של אלימות במשפחה.

הוועדה הבין-משרדית חולקה לתת-ועדות, ובהן נציגי משרדי ממשלה ונציגי השלטון המקומי. אלו קבעו המלצות ופיתחו את התוכנית הלאומית הבין-משרדית למניעת תופעת האלימות במשפחה ולטיפול בה (להלן: התוכנית הלאומית הבין-משרדית). במארס 2017, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (להלן: משרד הרווחה) הגיש לוועדת השרים למאבק באלימות, תוכנית פעולה יישומית למימוש המלצות הוועדה הבין-משרדית ולמימוש התוכנית הלאומית הבין-משרדית.

תת-הוועדה שעסקה בטיפול בגברים במסגרת התוכנית הלאומית הבין-משרדית מצאה כי אין אחידות ברמה ובהיקף של הידע העומד לרשות השירותים העוסקים בטיפול באלימות ולרשות הגופים שבתוכם (למשל המרכזים למיניהם למניעת אלימות במשפחה). כמו כן מצאה כי אין די מידע על אמות מידה – לא לטיפול בגברים פוגעים ונפגעים במערכות יחסים זוגיות ולא ליישום מיטבי של טיפול זה. חברי התוכנית הלאומית ואגף המחקר של משרד הרווחה פנו אל מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל בבקשה להכין סקירת ידע מן העולם בנושא.

מטרות הסקירה

הסקירה נועדה להרחיב את הידע וההבנות של קובעי המדיניות ואנשי המקצוע בנוגע לניסיון מרחבי העולם בתחום הטיפול בגברים פוגעים ונפגעים במערכות יחסים זוגיות ולסייע לוועדה הבין-משרדית בפיתוח מדיניות ומענים בישראל.

שיטה

כדי לקבל תמונה רחבה ועדכנית כללנו במקורות לסקירה מאמרים אקדמיים מכתבי עת שפיטים ופרסומים באתרי אינטרנט משני העשורים האחרונים שנכתבו באנגלית. איסוף החומרים התבצע בחודשים אפריל עד אוגוסט 2020. הערכים שחיפשנו הורכבו מהמונח 'intimate partner violence – IPV', בצירוף אחת המילים: screening, identification, recruitment, intervention, recidivism.

מכיוון שיש שיעור נמוך יחסית של מקרים שבהם גברים הם הנפגעים ונשים הן הפוגעות או שהפגיעה הדדית, דנו בסקירה בדרך כלל במצבים שבהם הגבר הוא הפוגע.

פרקי הסקירה

מודלים לאיתור גברים פוגעים ונפגעים

בשל הקושי באיתור אלימות בין בני זוג באמצעות דיווח הגברים הפוגעים עצמם או בשאלוני סקר לגברים, בדיקות סקר לאיתור אלימות מתמקדות בנשים ולא בבדיקות בקרב מבצעי האלימות. נמצא כי איתור והתערבות מוקדמים יעילים בהפחתת האלימות. מכיוון שנשים שחוו אלימות בעבר נוטות להשתמש בשירותי הבריאות יותר מנשים ללא עבר של היפגעות מאלימות, המלצת ארגוני הבריאות היא להכשיר אנשי מקצוע בתחום הבריאות כדי לאתר נשים בסיכון ולספק להן מידע ומענה תומך ולהגיע דרכן אל הפוגעים בהן. מדינות שונות מיישמות אפוא בדיקות סקר ובדיקות לאיתור נפגעות אלימות בין בני זוג במגוון דרכים, כגון תוכניות אשר כוללות במרכז רפואי אחד גם צוות איתור וגם צוות טיפול וסיוע וכן איתור באמצעות שירותי בריאות כגון מרפאות שיניים, מחלקות אורתופדיות ומכוני דימות, שירותים שאליהם נפגעות אלימות מגיעות לעיתים תכופות. הקושי העיקרי העולה מהספרות הוא היעדר פרוטוקול מסודר של הנחיות לדרכי איתור ותגובה.

גיוס לטיפול

בספרות המחקר בתחום האלימות במשפחה ואלימות בכלל בולט הקושי לגייס גברים פוגעים לטיפול, וניכר כי המוטיבציה שלהם נמוכה. מקור המוטיבציה של גברים פוגעים לפנות לטיפול בעיית האלימות הוא לא אחת חיצוני: ההפניה לתוכניות התערבות היא לרוב חובה, והמשטרה, שירותי הרווחה או בתי המשפט אוכפים אותה. בדרך כלל גברים יגיעו מיוזמתם לטיפול רק אם יחוו "נקודת מפנה" – משבר זוגי או אישי כזה שיקרבם להבנה שהם זקוקים לעזרה. בחסמים העיקריים להגעת גברים פוגעים לטיפול אפשר למנות את תחושת "אובדן הגבריות" וכן את היעדר הזמינות והנגישות לטיפולים. בשיטות המתוארות בפרק להרחבת אפשרויות הגיוס כללנו את הגישה המוטיבציונית, גישה הנשענת על מודל השינוי של פרוצ'סקה ודקלמנטה (the transtheoretical model), העוסקת במוטיבציה של המטופל לשינוי התנהגות בעייתית; מסע פרסום שיווקי ל"קו חם" לגברים; פרסום השירותים הקיימים; הכשרת צוותים מקצועיים; התאמת שעות הקבלה לטיפול; והתייחסות הוליסטית למטופל.

טיפול באלימות בין בני זוג: מודלים לתכלול ותיאום בין-ארגוני

אלימות בין בני זוג פוגעת פגיעה רב-מערכתית במשפחה, והטיפול הנדרש במשפחות שיש בהן אלימות כזו הוא לרוב טיפול רב-תחומי. הספרות מראה כי תכלול ותיאום בין הגורמים המטפלים בבני הזוג ובמשפחה מניב תוצאות טובות יותר מטיפול לא מתואם המוענק על ידי כל גורם בנפרד. בפרק זה מוצגים מודלים מתכללים אחדים:

- שירותי הבריאות: מודל מתכלל זה כולל הכשרת צוותים בשירותי הבריאות כדי שיזהו צורך בטיפול ויפנו אליו, בשיתוף גורמי אכיפת חוק, גורמי רווחה וגורמים בקהילה. המודל כולל רכיבים של תיעוד בריאות אלקטרוני, המאפשר לעקוב אחר המשפחות המאופיינות באלימות בין בני זוג, ותיאום בין שירותים במערכות בריאות ובסניפי סיוע, גם אם הם באזורים פריפריאליים, כדי לתת מענה לדלות משאבים ולחוסר נגישות.
- הובלה על ידי מערכת אכיפת החוק: מודל מתכלל זה כולל יצירת קשר בין השירותים למיניהם, הגברת דיווח, עזרה לנפגעים בניצול השירותים למיניהם וכן עזרה בניהול הטיפול המשטרתי במי שיש פוטנציאל גבוה שיפגעו.

- מִרְכְּזֵי צוּוֹת רב-תחומי: מודל מתכלל זה כולל תיאום הטיפול במשפחה בין ארגונים או שירותים, כגון מערכת בתי משפט, משטרה, גופים להגנת הילד, מרכזי פגיעה מינית, אחיות בקהילה, מרכזי חירום לילדים, שירותי בריאות ובתי ספר. כמו כן ישנו מנגנון העברת מידע בין המרכזים למשטרה, אשר נועד להבטיח תוכניות הגנה.

אלימות בין בני זוג: תוכניות התערבות לגברים פוגעים

לתוכניות התערבות אלו שלוש מטרות מרכזיות: שינוי אמונות ועמדות שמצדיקות שימוש באלימות; הקניית מיומנויות להפסקת האלימות; ומניעת הישנות. יש מגוון רחב של תוכניות טיפול בגברים פוגעים. שתי הגישות העיקריות בהן הן "הגישה הפמיניסטית", גישה הדוגלת בשינוי עמדות הגברים בנוגע לכוח ושליטה; ו"הגישה ההתנהגותית-קוגניטיבית", גישה הרואה באלימות התנהגות נרכשת ופועלת להקניית כלים לשינויה. בשתי הגישות, טיפול קבוצתי הוא שיטת הטיפול העיקרית. נמצא כי המרקם החברתי בקבוצה הוא גורם שמסייע למעורבות המשתתפים, וכך גם מערכת היחסים של המשתתפים עם מנחי הקבוצה. עוד נמצא כי מרבית התוכניות נצמדות למתווה טיפולי כללי שאינו מותאם אישית למשתתפים. בדרך כלל, הטיפול נעשה בנפרד לפוגע ולנפגעת; אך בשנים האחרונות התפתחו גישות של טיפול זוגי משותף, אם הערכת הסיכון לנפגעת מאפשרת זאת. יכולתו של הגבר הפוגע להשתנות תלויה מהותית במוטיבציה שלו, בלמידה של מיומנויות חדשות, כגון מיומנויות תקשורת, ובשליטה ברגשותיו. אחד הקשיים בתוכניות התערבות הוא סוגיית הנשירה מטיפול. נמצא כי בישראל כ-50% מהגברים נושרים מהטיפול כבר בחודש הראשון. ככל שהגיל, ההשכלה וההכנסה נמוכים יותר – כך הסיכוי לנשירה גבוה יותר. גורמים נוספים שנמצאו מנבאים נשירה הם התמכרות, עבר פלילי וחוסר מוטיבציה לשינוי.

מודלים למניעת הישנותה של פגיעה במהלך הטיפול ואחריו

משתנה התוצאה המרכזי בהערכה של הצלחת טיפול הוא הישנות של עבירת האלימות. נמצא כי שיעורי ההישנות בקרב מבצעי אלימות בין בני זוג נעים בין 15% ל-60%. מחקרים הראו כי בשנה הראשונה לאחר האלימות המדווחת, הסיכון להישנות מוגבר, וביתר שאת, בתוך מאה הימים הראשונים שלאחר ההתערבות. כמה גורמים נמצאו קשורים במובהק להישנות אלימות: נשירה מתוכנית הטיפול, נטייה לאלימות גם כלפי אנשים שאינם בני או בנות זוג, היסטוריה של חשיפה לאלימות במשפחה, הגירה, אירועי חיים מלחיצים, מעצר או עונש מאסר בפועל בעקבות אלימות, הערכת מטפלים שיש סיכון גבוה להישנות אלימות, התנהגות אנטי-חברתית וכן קושי בקבלת אחריות אישית. כלים שנמצאו יעילים לטיפול באלימות ולהפחתה של פגיעות אלימות נשנות הם אימונים באסטרטגיות התמודדות, בטכניקות בקרת מתח וניהול כעסים, בקשיבות (mindfulness) ובטיפול דיאלקטי-התנהגותי. תמיכה חברתית במהלך טיפול קבוצתי, קבלת אחריות אישית והשלמת הטיפול הם גורמים חשובים במניעת הישנות של עבירות אלימות בין בני זוג.

התאמת הטיפול למאפייני המטופל והשירות

בשנים האחרונות פותחו תוכניות התערבות המותאמות אישית לצורכי הלקוח. המודל ההוליסטי מטפל בגורמי סיכון הקשורים באורח החיים של עברייני אלימות, למשל, באבטלה, בצריכת אלכוהול ושימוש בחומרים ממכרים וכן בבריאות הנפשית (כולל מצבי טראומה). הטיפול צריך להינתן בהתאם למאפייני המטופל, למשל טיפול הממוקד בהתנהגות אנטי-חברתית ובאימפולסיביות.

מהספרות עולה גם הצורך בהתייחסות לאוכלוסיות ייחודיות כגון להט"בים וזקנים, שכן נמצא כי אין בתוכניות התייחסות ייעודית אליהן. יש צורך בהתאמת השירותים הקיימים לאוכלוסיות אלו, בהכשרת הצוותים ואנשי המקצוע הנכשלים עימן ובאספקת ידע וכלים להתערבות מועילה.

דרכי מדידה של תוכניות התערבות ושל תוצאותיהן

המחקר על התערבויות למניעת אלימות בין בני זוג מאופיין באתגרים רבים, בהם סוגיות הקשורות לתוכניות עצמן וכן סוגיות מחקריות ומתודולוגיות. אתגרים אלו יכולים להסביר את חוסר האחידות בממצאים של מחקרי ההערכה. שיעורי נשירה גבוהים מתוכניות התערבות למניעת אלימות בין בני זוג מעסיקים את החוקרים בכל הקשור במדידת תוצאות ההתערבויות, מפני שאם התוצאות נבחנות רק על משתתפי תוכניות ההתערבות הן עלולות לגרום להטיה במסקנות על מועילות ההתערבות. הפרק כולל דוגמאות לכלים מתוקפים המשמשים את החוקרים במדידת רמת הסיכון לאלימות בין בני זוג ובהערכת המועילות של התוכניות למניעתה.

טיפול בגברים נפגעי אלימות בין בני זוג

התפיסה הרווחת היא כי גברים הם הפוגעים ונשים הן קורבנות הפגיעה. עם זאת, נמצא כי הדיווח על גברים שהם קורבנות האלימות הוא דיווח-חסר. בהרבה ממערכות היחסים הזוגיות האלימות, האלימות דיאדית, ולמעשה, מדובר ברצף של פגיעה וקורבנות, ולא בשני קצוות. גברים נפגעים נמנעים מלפנות לטיפול ממגוון סיבות, ובהן בושה, פחד וחשש כי יואשמו שהם תוקפים. דרכי הטיפול שנמצאו יעילות בטיפול בגברים נפגעים הם טיפול פרטני, 'קו חם' לעזרה טלפונית והתאמה מגדרית של שירותי הסיוע.

סיכום עיקרי הממצאים וכיווני הפעולה

לשם שיפור וייעול של מערך הטיפול באלימות במערכת זוגית נדרשת הסתכלות רחבה וחוצת מערכות. המלצתנו היא להשקיע משאבים בהכשרת הצוותים במערכת הבריאות, הרווחה והחוק עבור איתור מקרי האלימות, בגיוס הפוגעים לטיפול ובטיפול עצמו באלימות בין בני הזוג. מערך השירותים צריך להיות מותאם למאפייני המטופל ולאפשר מרחב נוח לפנייה – לגברים ונשים כאחד, פוגעים ופוגעות, נפגעים ונפגעות – מכלל חלקי האוכלוסייה. כדי ליצור מערך טיפול מיטבי יש לבנות תוכנית שתתכלל את השירותים הרלוונטיים לאיתור ולטיפול ולמנות 'אחראי מקרה' שיהיה אמון על הטיפול הכולל בכל מקרה. נוסף על כך, ניטור ומדידה של תוצאות ההתערבויות ובניית מסד נתונים יסייעו בטיוב ההחלטות על איתור, הפניה ושירותים מותאמים לטיפול.

דברי תודה

סקירה זו נכתבה בסיוע ובשיתוף פעולה של רבים, וברצוננו להודות להם.

תודה לשותפינו ממשד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים: למריה פודגייצקי – ראש התוכנית הלאומית למניעה וטיפול באלימות במשפחה; לחגי מויאל – מפקח ארצי לטיפול באלימות במשפחה; ליפעת בר – מנהלת תחום מעצרים ומפקחת ארצית; למיטל ויסמן-צברי – מנהלת תחום ניהול הידע, אגף בכיר מחקר, תכנון והכשרה וליסמין וולך – מנהלת תחום פיתוח תוכניות אגפי – על שתרמו מזמנם, מניסיונם ומידיעותיהם.

תודה לדורי ריבקינ, ראש צוות שילוב חברתי במכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל, על הליווי לאורך כל הדרך ועל הייעוץ, ולד"ר לייזה מורן-גלעד, ראש חטיבת המשפחה במכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל, על הערותיה הבונות.

תוכן עניינים

1	1. רקע
2	2. הסקירה הבין-לאומית
2	2.1 מטרות
2	2.2 שיטה
3	3. מודלים לאיתור גברים פוגעים ונפגעים
3	3.1 איתור באמצעות בדיקות סקר
3	3.2 איתור באמצעות שירותי הבריאות
6	4. גיוס לטיפול
6	4.1 מוטיבציה ופנייה לטיפול – קשיים וחסמים של גברים פוגעים
7	4.2 פתרונות וכלים המסייעים לגייס גברים לטיפול
11	5. טיפול באלימות בין בני זוג: מודלים לתכלול ותיאום בין-ארגוני
11	5.1 הובלה: מערכת הבריאות
13	5.2 הובלה: מערכת אכיפת חוק
14	5.3 הובלה בין-ארגונית
16	6. אלימות בין בני זוג: תוכניות התערבות לגברים פוגעים
17	6.1 מאפייני תוכניות הטיפול
17	6.2 המלצות הספרות לשלבי המיון, הקבלה והגיוס לטיפול
18	6.3 גורמים ושיטות שנמצאו יעילים ביצירת שינוי אצל גברים פוגעים
19	6.4 נשירה מטיפול
21	7. מודלים למניעת הישנותה של פגיעה במהלך הטיפול ואחריו
21	7.1 גורמי סיכון
22	7.2 השתתפות בתוכניות טיפול והשפעתן על מניעת הישנות
24	8. התאמת הטיפול למאפייני המטופל והשירות
27	9. דרכי מדידה של תוכניות התערבות ושל תוצאותיהן
28	9.1 דוגמאות לכלי מדידה והערכה לתוכניות התערבות למניעת אלימות בין בני זוג
30	10. טיפול בגברים נפגעי אלימות בין בני זוג
30	10.1 פנייה לעזרה וגיוס גברים נפגעים לטיפול
31	10.2 התערבות וטיפול בגברים פוגעים

33	11. סיכום עיקרי הממצאים וכיווני פעולה
33	11.1 בניית מערך הכשרה
33	11.2 השירותים, אופני הגיוס והמערך הטיפולי – התאמה והנגשה לפי מאפייני המטופלים
34	11.3 בניית מערכת מתכללת לשירותים
34	11.4 ניטור ומדידה של תוצאות
35	עוד פרסומים של המכון בנושא
36	מקורות
48	נספחים
48	נספח א: מודעה ממסע פרסום ל'קו חם', לפניות של גברים אלימים
49	נספח ב: המודל המערכתי של קול לניהול קליני של הטיפול במעשי אלימות במשפחה
50	נספח ג: מודל קייזר לתכלול וטיפול במשפחות במערכת זוגית אלימה
51	נספח ד: מודל DASC לתיאום הטיפול באלימות במשפחה

רשימת איורים

	נספח א
48	מודעה ממסע פרסום ל'קו חם', לפניות של גברים אלימים
	נספח ב
49	המודל המערכתי של קול לניהול קליני של הטיפול במעשי אלימות במשפחה
	נספח ג
50	מודל קייזר לתכלול וטיפול במשפחות במערכת זוגית אלימה